

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. F. Felicis Potestatis Panormitani Ordinis Minorum S.
Francisci de Observantia ... Examen Ecclesiasticum**

Potesta, Felice

Coloniæ, 1712

Cap. I. De Censuris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40060

PARS QUINTA

De Censuris, & Pœnis.

CAPUT VI.

De Censuris

4324 **C**ensura, est pœna spiritualis, & medicinalis pro culpa inflata, prius usu aliquorum spiritualium honorum per Ecclesiam potestatem imposta ut fidelis baptizatus a contumacia discedat.

4325 Censura est triplex: Excommunicatio, Suspendio, & interdictum. Irregularitas non est censura, seu pœna medicinalis; sed impedimentum Canonicum, & inhabilitas ad Ordines, Beneficia, Officia, &c.

4326 Ad validitatem censuræ, 1. Requiritur culpa, 2. In censura ferenda ab homine requiritur trina monitio; nisi urgens necessitas aliud suadeat: c. *Sacro, & c. Statutum de sent. excom. in 6.*

Insuper, quod feratur in scriptis cum expressione causæ, & nominis tam ejus, qui fert, quam ejus contra quem fertur censura, c. *In causis de sent. & re judic.* In censura verò à jure non requiritur monitio; quia ipsum jus præcedens est continua monitio. Ceticatus c. 147. ex Mastuo in *Theol. moral. dsf.* 13. nu. 15.

Unde non potest ferri censura pro delicto præterito, aut non completo; ac proinde requiritur, ut præcedat monitio.

4327 Subiectum censuræ est solus homo vivus, baptizatus, rationis & doli ca-

pax, subditus ejus, qui fert censuram 4340. Unde (ut rectè advertit Cetero locuste non dicuntur excommunicati maledicti: v. n. 1773.

Nec mortui dicuntur excommunicati declarati incurrisse in censuram ante mortem; & si dederint signa penitentie ante mortem absolventur, seu absolvi debentur ad effectum sepulturæ Ecclesiasticæ: *A Nobis, 2. c. Sacris: v. n. 4378.*

4328 Communitas, aut collegium test ligari suspensione, & interdicto: *De sede vacante de sentent. Excom. in 6. in 6.*

4329 Potestatem ferendi censuram, & Episcopos, habent legati Pontificii, sint legati à latere, sive nati, sive nullatenus legati de *Off. leg. in 6.* Concilium Provinciale Archiepiscopi, & Diocesanum Episcopi, Capitulum sede vacante: quia succedunt in jurisdictione, tam ordinaria, quam ordinaria Episcopi; Inquisitores, quia legati Sedis Apostolicæ, Prelati Regales, videlicet Generales, Provinciales, Abbates, Guardiani, Priores, ex c. *tam in Eccl. Majoris. Sobed. Vicarius Capituli Sedis Apostolicæ. Ex Trid. sess. 24. de reform. c. 16. Vicarius pæ. Vicarius Provincialis Episcopi, Vicarii foranei, quia hi non faciunt censuram nisi cum Episcopo.*

4330 Potestatem ferendi censuram communi non habent Archidiaconi, & chypresbyteri, nisi auctoritate Episcopi

A censuris ab homine, non nisi ab eo, qui eas tulit, aut successore, & pariter ab ejus Superiore, aut delegato; excepto mortis articulo, in quo quidem quisvis Confessarius potest à quibusvis censuris absolvere, sub onere, ut elapso periculo coram Superiore compareat, ad exequendum, quod ille prescripserit, *cap. Eos, de sent. excom. in 6. aut fuisse in loco cit.*

4334 Potest quis pluribus censuris ligari. Item potest quis ab una absolvi, & non ab aliis, ad differentiam peccatorum.

4335 Censuris ligatus, non potest à peccatis absolvi, nisi prius à censuris absolvatur, loquendo de excommunicatione. Clericus *cit. num. 26. ex D. Thoma 3. par. quest. 42. art. 2.* quia excommunicatus est incapax susceptionis Sacramenti.

4336 Forma absolutionis à censuris non habet præfixa verba, sed potest dari verbis experimentibus absolutionem censuræ, à qua sit absolutio. Pro foro verò exteriori habetur in Rituali Romano.

4337 Non potest à censuris absolvi ad reincidentiam, nisi ipsemet, qui eas infligere valet. Mendo *in epist. sub propriis titulis.* Clericatus, & Magistratus civitatis. Plura habes in toto corpore operis in propriis materiis, maximè in tomò 2. de Monitoriis.

DE EXCOMMUNICATIONE.

4338 **E**xcommunicatio, est censura Ecclesiastica, privans hominem Christianum bonis fidelium communibus.

Bona communia fidelium sunt tria. 1. Sacramentorum participatio. 2. Orationes, & suffragia Ecclesiæ: videlicet orationes nomine Ecclesiæ, Sacrificia, & Indulgentiæ. 3. Exterior conversatio. Non privat omnibus bonis spiritualibus, nempe gratiâ, & aliis virtutibus, ut in *num. 3123.* sed his

tribus; quia hæc tria directè sub participati-
testati Ecclesiæ. Nec privat bonis spiritualibus particularibus, v. gr. effectu orationum, quas aliquis privatim, & ut peccata propriæ ac nomine proprio excommunicatum suffert, sed communibus.

4339 Excommunicatio consistit in censure, & interdicto, in ratione generalis, & pœnæ medicinalis; & interdictum, quia suspensio, & interdictum privant hominem exercitio activo, aut passivo, non officiorum, minime exteriori censure: *v. num. 4403.*

4340 Subjectum excommunicationis est homo baptizatus; quia per Baptizatum fit subditus Ecclesiæ, & sub ejus potestate. Hinc Apost. 1. ad Cor. 5. *Quæ sunt mihi de us, qui foris sunt, indicare: licet Minorum, & Regularium privilegia non excommunicari: vide Clem. IV. apud ver. Exemption. 9. Dianam par. 3. et 2. Verticelli.*

4341 Excommunicatio est duplex, minor & major. Minor est, *Qua privatur participatione passivâ Sacramentorum, Dignitatum, & Beneficiorum: in cap. de sentent. excomm. Major est, Quæ privatur communibus Ecclesiæ tam activè, quam passivè.*

4342 Unde excommunicatus excommunicatione minori non privatur participatione activâ, nec suffragiis communibus Ecclesiæ, *de hoc num. 7328.* Nec communicatione exteriori tam in civilibus, quam in Sacris, *Missam, Divina Officia, &c. sed in quiete sine peccato uti.*

4343 Injuri per Suarium, & alios *in diff. 1. 3. n. 35.* non peccat, nisi injuriam ministrando; quia non est participatione activâ Sacramentorum, tantum passivâ. Sed probabilius est

EXCOMMUNICATIO MAJOR

4348 **P**Privat bonis communibus Ecclesie tam active, quam passive, nempe 1. *Participatione activa, & passiva sacramentorum*; ad ministratone scilicet, & receptione. 2. *Suffragiorum communium Ecclesie*; quae videlicet à Clericis, tanquam Ecclesie ministris, pro fidelibus offeruntur. 3. *Indulgentiarum*. 4. *Communicatione in divinis Officiis*; ita ut non possit audire Missam, nec divinis Officiis publicis assistere. Tenetur tamen Clericus excommunicatus, si sit in sacris, aut beneficiatus, officium privatim, & solus recitare, se abstinendo ab illis verbis: *Dominus vobiscum*. 5. *Electioe ad beneficia, & jurisdictione Ecclesiastica in foro exteriori*; & ideo si est Episcopus, non potest valide excommunicare. Item fructibus beneficii, ac pensione, non tamen fructibus patrimonii, cum non sit beneficium Ecclesiasticum. 6. *Sepultura Ecclesiastica*. 7. *Communicatione forensi*, seu civili, & humanâ cum aliis fidelibus: v. num. 1321.

4349 Qui effectus explicantur hoc versu:

Or, orare, vale, communio, mensa, negatur.

Or, significat allocutionem per verba, litteras, nutus, & qualibet alia signa externa amicitiae, ut amplexus, oscula, &c. *Orare*; idest simul cum excommunicato orare, aut Officium recitare: *Vale*; idest excommunicatum salutare, aut alio modo verbis, vel gestis honorare: *Communio*; idest quavis societas habitatione, exercitio aut contractu: *Mensa*; idest cum eo in eadem mensa comedere.

4350 Item excommunicatio major est duplex, à jure, & ab homine. *A jure*, est il-

pppp 3 la.

la, quæ est lata per aliquod jus, & habet rationem legis; adeoque obligat perpetuò, & permanentè; tales sunt excommunicationes late in Sacris Canonibus, ut in Bulla Cœnæ Domini, &c. *Ab homine* dicitur illa, quæ est à superiore lata per modum præcepti, & transeuntè pro aliqua actione particulari, ut fiat, vel non fiat; & hæc amplius non obligat, sed expirat morte ferentis. Sensus tamen est ut qui, mortuo ferente, contra præceptum delinquit, non ligetur excommunicatione; at qui reperitur jam excommunicationem incurrisse, omninò debet ab ea absolvi, ut in tom. 2. num. 52. vide hic propos. 44 ab Alex VII. datæ.

4351 Excommunicatio ab homine est duplex Generalis, & Specialis: *Generalis* est, quæ fertur à Superiore contra plures, aut omnes delinquentes alicujus speciei: *Specialis* est, quæ fertur à Superiore contra aliquam determinatam personam, Exemplum primi, si Superior excommunicationem ferat contra omnes, qui talia furati sunt, aut retinent, ut restituant. Dicitur ab homine, quia est lata à superiore, non perpetua per modum juris, seu statuti: dicitur Generalis, quia ad plures, seu omnes dirigitur. Exemplum secundi: Si Superior excommunicationem ferat contra Petrum ut restituat. Portellius *ver. Excom. num. 17.*

4352 Insuper excommunicatio major est duplex, lata sententiæ, & ferenda: *Lata* est illa, quæ commisso delicto statim incurritur. Talis est, 1. Si sit expressa per verba presentis, aut præteriti temporis: *Excommunicamus, Excommunicatus est: Excommunicamus Excommunicatum volumus.* 2. Si per verba imperativi modi *Incidas in excommunicationem.* 3. Si addatur particula, *ipso jure, ipso facto sine alia declaratione, &c.* quia hæc nullius actionem expectant.

4353 Ferenda est illa, quæ non habet in nullo delicto incurritur, sed per iudicis sententiam. Talis est, 1. Si sit lata per verba futuri temporis, *excommunicatus eris.* 2. Si per verba conjunctivi, *excommunicare.* 3. Si verba sint comminatoria, v. g. *vitari excommunicari, sub pena excommunicationis, sub interminatione anathematis, &c.* aliud ex adjunctis colligatur. Idem de suspensione, & interdicto.

4354 Excommunicatus excommunicatione majori, alius est toleratus, seu vitandus, alius non toleratus, seu vitandus. *Vitandus* est ille, cum quo fidelibus communicare prohibetur; sed vitari debet in rebus tanquam membrum putridum, non in munione fidelium separatim. Ut a vitando vitandus, per Concil. Constantinense notatur, quod sit nominatim & in individuo iudice publicè denunciatus excommunicatus, quod sit in scriptis per publicum notionem; vel ut sit publicus, & notorius percussor Clerici, ita ut nullà valeat repetitione celari; hic ex jure, etiam sine nominatim denunciatus talis, est vitandus.

4355 Non vitandus est ille, quilibet excommunicatus, non est tamen publicè nominatim denunciatus talis, nec est percussor Clerici: cum hoc communitate fidelibus tam in divinis, quam in civilibus communicare: Hinc in Germania licet cum hæreticis communicent, quamvis sint publici hæretici, non sunt nominatim denunciati tales.

4356 Id autem est à Conc. Constantiensi. *Ad vitanda* statutum in generalibus & communi aliorum fidelium, ipsorum excommunicatorum, constituitur: *Per hoc autem non intendimus communicatos, suspensos, vel interdictos, quos relaxare, aut eis quomodolibet*

unde ipsi excommunicati, licet non sint nominatim denunciati tales, debent se gerere, ut excommunicati, adeoque à communicando in prædictis cum fidelibus se abstinere.

4357 Excommunicati igitur vitandi sunt in communibus Ecclesie suffragiis, quæ licet sunt auctoritate publicâ, aut nominatim Ecclesie; exceptâ feriâ sextâ in Parasceve, quo die Pia Mater Ecclesia ob mortem temporis orat pro Infidelibus, hæreticis, & schismaticis. Unde qui alio die diuinas Orationes faceret, peccaret mortaliter. *Arctianus cap. 148. num. 12.* Quod est veritas de contritis, nisi prius absolvantur. *xx. cap. A nobis de sent. excomm.*

Excommunicati non possunt ingredi Ecclesiam, nisi ad prædicationem audiendam, præcipue in lib. 5. cap. *Responsio, de sent. excomm. n. 1. & 7.* & *Leander de censuris tr. 2. c. 43. & 4.* qui idem de ingressu ad orationem, oratione tamen privatâ, minimè oratione publicâ, quia in hæc cum aliis communicando ei prohibetur. Item dum modo tunc non celebraretur, nec Officia divina perferantur.

4358 Pro excommunicatis toleratis, qui licet non sunt nominatim denunciati tales, sed sunt publici percussores Clerici, Navar. & alii affirmat, nos posse orare Oratione publicâ, & nomine Ecclesie; quia sicut non debent communicare cum illis in divinis, ita neque pro illis Oratione publicâ orare. Unde tenet eos non esse privatos suffragiis communibus.

Sed probabilius dico cum communi eos privatos suffragiis communibus, & privatos non posse pro illis oratione publicâ orare, quia Cone. Constantiensis edidit Excommunicationem. *Ad vitanda*, ut dictum est (in communibus, & gratiam fidelium non excommu-

nicatorum, minimè in gratiam ipsorum excommunicatorum; adeoque disposuit, fideles posse communicare cum illis, etiam in divinis, ne paterentur incommodam recedendi à sacro ob excommunicati tolerati præsentiam; noluit autem ipsos excommunicatos in aliquo directe revelare, uti esset, si fideles possent pro illis oratione publicâ, aut privatâ, sed nomine Ecclesie orare. Intentio Extravagantis liquet ex ipsis verbis *num. 4356.* relatis; unde sicut fideles non poterant ante Extravagantem publicâ oratione, aut privatâ, sed nomine Ecclesie, pro illis orare, ita nec post illam.

4359 Loquendo verò de oratione privatâ, licetè possumus pro excommunicatis tam toleratis, quàm non toleratis orare. Ita tenet communis, & præxis desumpta ex pietate Ecclesie, quæ dum excommunicatos à fidelium communione excludit, intendit eos suffragiis communibus, minimè privatis, privare. Inò docent Doctores, quòd in *Memento*, possit Sacerdos pro illis orare, non ut Minister Ecclesie, aut ejus nomine, sed ut privata persona, & nomine proprio; quia licet *Memento* sit pars publici Sacrificii, non prohibetur Sacerdotum eo orare privatim, & nomine proprio, pro quibus ipse voluerit. Idem dicunt de aliis publicis precibus, si orans intendat orare ut privata persona, & nomine proprio, minimè nomine Ecclesie.

4360 Demùm in casibus recensitis, in quibus non licet orare, peccatum mortale est orare (nisi ignorantia excuset) ob irreverentiam, & irreverentiam erga Deum, contra ejus voluntatem oratur: *vide tom. 3. num. 239.*

4361 Cum excommunicato tamen vitando conceditur fidelibus posse licetè communicare in quinque casibus, hoc expressis verbis.

VIII

Utile, lex, humile, res ignorata, necesse.

Utile, significat utilitatem spiritualem ipsius excommunicati, admonendo, ut resipiscat, aut utilitatem temporalem ejus, qui cum illo communicat, v. gr. petendo debiti solutionem: *Lex*, significat obligationem reddendi id, quod illi justè debetur; sic uxor debitum illi reddit, & debitor ei debitum solvit: *Humile*, subjectionem; sic excusantur filii familias, uxor, serui urbani, aut rustici: *v. tom. 2. nu. 41.* *Res ignorata*, ignorantia inuincibilis juris, aut facti excusat: *Necesse*, significat necessitatem spiritualem, aut temporalem notabilem, siue ipsius excommunicati, siue alterius; hinc potest quis ei graviter indigentem victum dare, & in gravi necessitate ab illo elemosinam petere: *v. num. 3245.*

3246 Sub necessitate comprehenditur vis, & metus gravis cadens in vitum constantem, hic namque excusat ab incurfione censura: *v. n. 4333.*

4363 Extra quos casus, qui communicat cum excommunicato vitando, incurrit in excommunicationem minorem, ita ut si communicet in divinis, peccet mortaliter, si in civilibus, venialiter: *vide tom. 3. n. 345.*

In divinis, seu in Sacris communicare, qui cum eo se immisceat in recitando Officio divino, in audiendo sacro, in Processione, & aliis publicis Officiis divinis. Quid autem tunc agendum, dictum est in tom. 3. num. 345.

At in Concionibus tolerari posse etiam non toleratum, ait Clericatus c. 148. nu. 18. c. Si quis Episcopus q. 9. 3. c. Is qui de sentent. excomm. in 6.

4364 Qui cum excommunicato excommunicatione majori vitando communicat in eodem crimine, propter quod est excom-

municatus, incurrit eandem excommunicationem majorem, similiter toleratur, si illa est reservata, & dicitur participare crimine criminis: talis est, qui communicat, quia restituere non vult, cum communicat, suadendo, ut non restituat, & contumacia confirmando.

4365 Communicans cum excommunicato excommunicatione minori, etiam denunciato, ministrando illi sacramenta, peccat mortaliter, sed nullam censuram incurrit, nec potest ab eo recipiendo, quia excommunicatus excommunicatione minori, licet non sacramenta recipere, potest ea ministrare: *v. n. 4343.*

4366 Qui dubitat, an aliquis in excommunicatus, & denunciatus, non debet illum vitare, quia se exponeret peccato injuriam irrogandi. Tenetur autem vitare, si sit periculum faciendi actum invidiosum, quo dubitas, an sic excommunicatus, & denunciatus, quia cum talis careat jurisdictione, & absolutionem conferre non potest: *v. n. 4343.*

3247. Excommunicatio minor incurritur propter peccatum veniale, ut in num. 3247. Excommunicatio vero major fertur non propter peccatum veniale, sed propter peccatum mortale, quia est peccatum mortale, & materia est peccatum mortale.

4367 Excommunicatus excommunicatione majori, etiam toleratus, si sacramenta recipiat, vel aliis ministrat, peccat mortaliter, & in super irregularitatem incurrit, non communicando, sed administrando. *Excom. Cler. excom. ministr. Sc. Is qui de sentent. in 6.* Ignorantia, aut metus excusat, quia tunc non est peccatum, & metus, ut sæpe dictum est, non excusat, & poenis Ecclesiasticis excusatur: *v. n. 4332.*

4168 Excommunicatus excommunicati-
one capiti, illicitè, sed validè Sacramenta
capit, excepto Sacramento Pœnitentiæ ;

4169 Item illicitè (ut dictum est Sacra-
mentum administrat, sed validè, excepto Sacra-
mento Pœnitentiæ, quod validè administrat,
si toleratus, ex Extravag. num. 4356. rela-
tione est toleratus, aut est publicus percussor
Clerici; quia Sacramentum Pœnitentiæ,
non administratur per modum iudicii, ex-
cepto in Ministro jurisdictionem, quæ ex-
communicatus non toleratus, aut publicus
percussor Clerici, est privatus.

4170 Excommunicatus excommunicati-
one majori, etiam toleratus, non potest va-
lidè ad dignitates, & beneficia promove-
ri, & si promoveatur, actus est nullus; nec
ad hoc ignorantia excusat; quia igno-
rantia excusat à culpa, & pœna, sed non
ad defectum conditionis requisitæ à ju-
risdictione actus.

Collatio beneficii facta in excommunica-
tione, non revalidatur per absolutionem ab
excommunicatione, sed beneficium est de-
bet conferendum à potente illud conferre;
si debet fieri recurrit ad S. Pœnitentiariam
pro beneficii revalidatione, quàm pro
peccatum

4171 Beneficiis verò ante excommunica-
tione obtentis non privatur ante iudicis
sententiam, non obstante, quòd in iure dica-
tur ipso facto privatus, ob dicta num. 180.
Iam docent de fructibus beneficii ante
excommunicationem obtenti, sed tempore
excommunicationis perceptis si per se aut
per Vocatum satisfecit officio; quia tales
fructus percipere non est communicare cum
fructibus, Sanch. Vasq. & alii apud Ma-
rtin. cit. qui probabilis putat cum Sua-
reze. Exam. Ecclesiast. Tom. I.

rio, & Toletò, quòd teneatur fructus resti-
tuere ante sententiam.

4372 Validè autem beneficia alijs confert
excommunicatus, si est toleratus, ob Extra-
vag. & rationem relatam à. n. 4356. Invalide,
si non est toleratus; unde tunc provisus dicitur
intrusus; adeòque absque ulla alia decla-
ratione tenetur beneficium dimittere, & re-
stituere fructus, cap. Quia diversitatem, de
concess. prab. cap. Tanta, de excessib. Pralat.

Et universaliter actus jurisdictionis, quos
excommunicatus activè exercet in alios,
sunt invalidi, si non sit toleratus; validi ta-
men sunt, si sit toleratus, ob recensitam Ex-
travag. eo namque ipso, quòd Ecclesia in
favorem, & commodum aliorum fidelium
eum permittit, & tolerat, indulgens commu-
nicationem cum illo in receptione Sacra-
mentorum, beneficiorum, &c. ab eo, suffi-
cientem jurisdictionem illi relinquit ad ea
validè conferenda.

4373 Excommunicatus est privatus com-
municatione forensi, vel judiciali; adeò-
que non potest stare in iudicio, ut Ju-
dex, Testis, Actor, Procurator, Nota-
rius, &c. ex pluribus iuribus, si non sit to-
leratus, secus si sit toleratus; tunc nam-
que validè dictos actus exercet, sed illicitè,
nisi ignorantia excuset, aut dictos actus
exerceat ad vitandam mortem, infamiam,
& alia pericula, ac damna; ut regulariter
dictum est in alijs actibus.

4374 Contractus facti ab excommunica-
to non tolerato, putà venditionis, loca-
tionis, &c. si facti sunt ab eo ratione publi-
ci officii, v. gr. Prælati, Tutoris, Curatoris,
&c. sunt invalidi, ex cap. Veripatus, de dolo,
& contumacia. Ratio est, quia talis excom-
municatus est privatus officio, & beneficio;
adeòque caret jurisdictione, atque inde
ejus contractus sunt invalidi. Sunt autem

Q999

validi,

communicatione per annum, sit suspectus de
... & contra eum possit à S. Tribunali
... ex Trid. sess. 25. cap. 3. ut in como. 2.
... resolutione ab excommunicatione, de
... sententia, &c. dictum est supra de
... generis.

QUÆRES I.

134. *Laicus non tonsuratus possit ab
... ab aliis censuris, seu à censuris absolvere,
... in articulo mortis.*

... attendendum est, regulam esse, quod
... potest ligare, potest & absolvere,
... dist. 21. leg. Qui condemnare, ff. de
... Pariter autem Summum Pontificem
... plenitudine potestatis, delegare, &
... de plenitudine potestatis, delegare, &
... excommunicare laico potestatem ferendi censu-
... vel pœnitentiam. Leander de censur. tr. 1. disp. 2. §. 1.
... 17. cum innumeris Doctoribus; quia
... potest facere laicos capaces rerum
... ac proinde jurisdictionis spiri-
... tenet de for. mixtis; quia Or-
... de Jure Canonico est re-
... potestatem ferendi censuras; un-
... ferendum censuras non est necessa-
... Ordinis, sed jurisdictioni. Con-
... Summum Pontifi-
... potestatis committere
... ut ab excommunicatione
... censuris absolvat.

... autem parùm nobis refert; quia
... non est speculativa, & me-
... sed realis, & practica; unde pro-
... de eo, quod de potentia absoluta,
... quod regulariter, de facto, &
... ac proinde.

... Dico laicum non tonsuratum non posse
... articulo mortis à censuris absolvere. Leander
... disp. 17. cum innumeris apud ip-

sum. Quia ex nullo jure constat, quod Sum-
mus Pontifex hanc facultatem absolvendi
censuris concesserit laico, saltem pro articulo
mortis; sed potius constat oppositum.
Nec id est contra pietatem Ecclesie; quia
censura ratione sui non impedit gratiam, &
animæ salutem, ex num. 3. 123. Insuper auferri
potest post mortem, ex num. 43. 27.

QUÆRES II.

4387. *An Clericus tonsuratus possit à cen-
suris absolvere in articulo mortis?*

Certum est, quod Clericus primâ tonsu-
râ initiatus possit censuris ligare, quia
potest jurisdictionem spiritualem habere, pu-
tâ si sit Vicarius Generalis; unde Clerico
tonsurato potest delegari, & committi po-
testas ad ligandum censuris, sic pariter ad
absolvendum ab illis. Leander cit. tam tr.
1. quàm tr. 2. v. num. 4535.

Imò sicut potest ligare censuris non so-
lum pro foro exteriori, verum etiam pro
foro pœnitentiæ, seu interno conscientie,
ita & absolvere, si ad id jurisdictionem ha-
beat, seu commissionem. Quia tamen non
potest à peccatis absolvere, cum ad hoc re-
quiratur potestas Ordinis Sacerdotalis, ex
101. 3. à n. 170. ad 182. sequitur, quod à so-
la censura possit absolvere, minime à censu-
ra, & peccato. Leander tr. cit. q. 4. Que ab-
solutio facilius potest à Clerico tonsurato
prædicari; quia absolutio à censuris potest
imò debet præmitti ad absolutionem à pec-
catis, ex num. 43. 35. & simul dari potest extra
Sacramentum, His præmissis

4388. Dico, Clericum primâ tonsurâ ini-
tatum non posse in articulo mortis à cen-
suris absolvere, etiâ si nullus sit præsens Sacer-
dos. Leander cit. tr. 2. disp. 17. qu. 6. Pro-
batur; quia Clericus tonsuratus non potest à

cenfuris absolvere, nisi ex speciali commiffione, aut delegatione; in iure autem nulla habetur talis fpecialis commiffio, nec delegatio pro articulo mortis, fed potius oppofitum; nam Trid. *feff. 14. c. 7.* quamvis de pietate Ecclefie in articulo mortis omnem refervationem tollat, & approbationem in Confessariis non exponat, Sacerdotes tamen exprimit his verbis: *Atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet poenitentes, à quibusvis peccatis, & cenfuris absolvere possunt.*

QUÆRES III.

4389 *An nominatus publicè denunciatus in uno loco fit vitandus in alio loco, ubi non est fit denunciatus?*

Castropol. apud Tamb. *com. 2. pag. 266. n. 16.* tenet [nullam esse obligationem hic vitandi, five publicè, five occultè, illum, qui alibi fuit publicè denunciatus, quando hic occultè feitur, fed folum quando feitur publicè] quia post Conc. Conftan. excommunicatus non est vitandus, nisi fit publicè denunciatus; *ly publicè* autem non folum refpicit locum, ubi ille fuit denunciatus, fed etiam locum, ubi fideles inveniuntur, quando vitare illum debebunt.

4390 Probabilius est, quòd etiam alibi fit vitandus, publicè tamen, fi feiatur publicè, occultè, fi occultè. Avila, Vafquez, & alii apud Tamb. *cit. n. 12.* quia per publicam denunciationem factam in uno loco, amittit ille jus ad famam in omni loco: Et ut talis fuit denunciatus pro toto orbe: *v. n. 3759.* Et licèt ex hoc fequatur, quòd ubi feitur occultè, deberet vitari publicè, hic tamen rigor fuit mitigatus à Clem. III. *in cap. Cum non ab homine,* ubi difponitur, quòd publicus excommunicatus vitetur publicè, occultus occultè.

QUÆRES VI.

4391 *An pueri ufum rationis habuerint ante annum pubertatis, nempe antequam ceatur cenfuris, & poenit?*

Affirmant de latis à iure, & negant de latis ab homine. Azorius, Vafquez, & alii apud Tamb. *in meth. com. com. 5. n. 11.*

Quoad omnes autem ligari, negant Fagundez, & alii; quia *ex c. 1. §. 2. de delictis puerorum,* pueri intra annum 14. annorum eximuntur à poenit, & ubi lex non diftinguit, nec nos diftinguere debemus. De Poenit. *cap. 1. §. 1. n. 3566.*

4392 *Ex qua 2. fententia fequatur, quòd Clericos mutuo pugnis, &c. fe poenitentes, non incurtere excommunicationem, fi quis fuadente, ut in num. 3766. Imò refertur Bulla Cœnæ, & confequenter cafuum Cœnæ refervationem, quæ Bulla Cœnæ cafus non est tefervatus, ut in excommunicatione junctus, ut in n. 289.*

DE SUSPENSIONE.

4393 **S**ufpenfio, *est cenfura, quæ privatur aliquis aliquas Ecclefiafticas functioes, alias fibi convenientes, exercere potestatem.* Est triplex: 1. *Ab officio rationis,* ut in Ordinis, five iurisdictionis: 2. *Ab officio tantum,* videlicet ab administratione, & percipiendis: 3. *Ab officio & beneficio fimul.* Item alia est *ab officio tantum,* ut cum quis fufpenditur ab exercitio fui officii, & hic nec actum Ordinis, nec iurisdictionis exercere potest; alia est *ab officio & beneficio fimul,* ut cum quis fufpenditur ab exercitio fui officii, & hic nec actum Ordinis, nec iurisdictionis exercere potest, nec valide excommunicari, &c. Alia est *in partem,* ut cum quis

sentur ab audiendis confessionibus: hic potest alia sacramenta administrare.

4394 Insuper alia fertur, *ad tempus praesentis*, & haec absolutione non indiget elapso tempore cessat. Alia *indefinita* tempore praescriptione, & haec dum absolutione tollatur. Alia *perpetua*, qua fertur in partitionem, & vincit delicti commissi, & haec non est censura, sed pura poena. Alia est *medicinalis*, & remediatio delinquentis intenditur, & est propria censura. Denique alia est *ab homine* ut in *num. 4350*.

4395 Qui suspensionem violat exercendo actum, à quo est suspensus, peccat mortaliter, nisi levitas materiae excuset, Insuper peccat solemniter actum Ordinis Sacri, si est suspensus puta celebrando, solummodo canendo epistolam, &c. incurritur excommunicatio: non sic si exercent actum iurisdictionis, nisi in aliquo imponeretur etiam regularitas.

4396 Nemo tenetur sub mortali vitare suspensionem etiam non toleratam, sed solummodo non cooperari ad actum, à quo est suspensus; unde qui audit Missam suspensum, peccat si sit in mortalitate, nisi intersit, & nullum extat praecipuum, de non communicando cum suspensis in his functionibus quibus sunt suspensi; sicut datur de non communicando cum excommunicatis vitantibus, sed solum prohibetur iure naturali, & malo iuris cooperatio cum suspensio in delictis, & malo iuris ministerii, quatenus cooperatio peccato alterius est intrinsece materialiter.

4397 Omnes, qui possunt excommunicari, possunt suspendere; sed non omnes, qui possunt excommunicari possunt suspendere, namque Clerici possunt suspendi: v. *num. 3057*.

4398 Clericus suspensus est ubique suspensus, nisi suspensio sit restricta loco particulari. Suspensus à beneficio non potest valide eligi ad aliud beneficium. Episcopus suspensus à Pontificalibus potest celebrare Missam privatam. Canonicus suspensus à beneficio post interesse Capitulo, sed dare votum ad eligendos alios Canonicos. Suspensus à beneficio, si fructus exigit, non incurrit irregularitatem; sed peccat mortaliter, & tenetur eos restituere. v. *num. 4371*. *Mastrius disp. 13. a num. 86*.

4399 Totum Capitulum, & Universitas Clericorum potest suspendi, ad differentiam excommunicationis, quae non nisi contra personas particulares potest infligi. *Mastrius cit.*

4400 De causis excusantibus à suspensionis incurfu, & de eo, qui potest ab illis absolvere, discurre, ut de censuris *num. 4332*, & 4333. à suspensionibus reservatis Papae, si sint occultae, potest Episcopus absolvere, ex Trident. *ses. 24. de reform. cap. 6. ut in num. 3314*. Suspensionem à Divinis sub conditione, donec *satisfeceris*, satisfactione posita, non indiget absolutione, probable putat *Mastrius cit. n. 103*. sicut dictum est de suspensio ad tempus determinatum in *num. 4394*.

DE INTERDICTO.

4401 Interdictum est censura prohibens usum divinorum officiorum, aliquorum sacramentorum, & Ecclesiastica sepultura, quae talis est. Dicitur quae talis est, quia excommunicatio eodem iure privat, in quantum est communicatio cum fidelibus; suspensio verò, in quantum usus ille est exercitium Ecclesiasticae potestatis.

4402 Hinc excommunicatio major licet contineat suspensionem, & interdictum, hoc materialiter se habet, sicut numerus quaternarius

narius continet ternarium, & binarium; non formaliter, qui habent diversas definitiones, & rationes formales; insuper excommunicatio est poena gravior, quia plures bonis privat.

440; Interdictum igitur ab excommunicatione differt; quia excommunicatio ultra plura, quibus privat, privat etiam humanam, & politicam communicationem; non sic interdictum; unde interditi non sunt vitandi. *v. n. 4330.*

Insuper excommunicatio non nisi contra personas particulares, & nocentes potest infligi: Interdictum vero etiam contra communitatem, & innocentes: contra innocentes tamen fertur indirecte, & per accidens, quatenus in communitate directè interdicta morantur. Et hoc pacto sapè innocentes damna sine culpa, sed non sine causa patiuntur, ut liquet in casu belli iusti. Ita rectè innuit Matthæucci *rom. 2. pag. 116. n. 21.*

A suspensione differt; quia suspensio non privat omnibus, quibus privat interdictum, ut constat ex eorum effectibus, & definitionibus; sed aliquibus, & ut procedunt à potestate Clericali, unde solos Clericos ligat; interdictum vero ligare potest tam Clericos, quam laicos.

4404 Interdictum est triplex, *locale*, quod immediatè locum afficit, *personale*, quod immediatè personas, & *mixtum*, quod immediatè locum, & ejus incolas. *Locale* differt à *personali*; quia in eo usus divinorum officiorum, Sacramentorum, &c. tum incolis, tum advenis prohibetur, non absolute, sed solum in loco interdicto. In hoc vero certis personis, aut communitati prohibetur, absolute & in omni loco.

4405 Item interdictum tam locale, quam personale, aliud est *generale*, quo locus generalis, ver. ge. Civitas, *Dioecesis*, *Re-*

guum, *Communitas* interdicuntur, & obediunt omnes illius communitatis, etiam nocentes: Aliud est *particulare*, quo locus particularis, aut persona particularis interdicitur, non ut membra civitatis; in quibus interdicitur aliqua Ecclesia, ob scelus, aut ab ejus ministris commissum.

4406 [Interdicta civitate, interdicitur etiam suburbia; & interdicta Parochia, parcellum, vel cimiterium continguntur accessorium sequitur naturam sui principalis. Interdicto populo, non interdicitur illi, qui non sunt pars populi, ut studiosi, Clerici, peregrini, &c. nec interdicto Clerici, interdicitur Religiosi, quia in favorabilibus tantum, non in odiosis, nomine Clerici comprehenduntur: si dicatur: *Clerici, & gr. Panormitani sunt interdicti*; illi tamen possunt interesse divinis [nisi tamen remanent esse istius Civis; nec causam dederint interdicto] contra vero, si Civitas interdicta subjiciatur, licet civibus, aut incolis, causam interdicti non dederint, alio ut, si istis interesse divinis] ita *Busemb. de iur. c. 4. dub. 1.*

4407 Interdicto toto populo uniti Civitatis intelliguntur interdicti tam nocentes, quam innocentes, hoc cum discernatur quod nocentes, licet ab ea Civitate abdicant, remanent interdicti: innocentes vero, si aliò suum domicilium transierint, sunt ab interdicto liberi. *Matthæucci n. 110.*

EFFECTUS INTERDICTI.

4408 (Sunt tres. 1. Prohibitio divinorum Officiorum, videlicet Sacrosancti Missæ, horarum Canonicarum, que publicè cantantur, benedictiones solennes, alia, que publicè in Ecclesia a ministris

interdicti cultum sunt; unde etiam interdicti
ad alienam culpam facere interesse non pos-
sunt.

Clerici verò, & Religiosi, quando ipsi
interdicti non sunt, possunt, ac debent, ut an-
tiquè, & divina officia celebrare, sed ja-
nuas, non pulsatis campanis, voce sub-
missa, & exclusis interdictis, ut in *cap. Alma*
Matris.

Permittitur tamen, ut in festis Natalis Do-
mini, Pasche, Pentecostes, & Assumptionis
Virginis, quibus additus fuit, à Martino V.
interdictus Corporis Christi cum octava, & à
Clemente X. dies festus Conceptionis ejusdem B.
Virginis, tempore interdicti generalis, Missæ,
divina Officia publicè, & solemniter cele-
brari, januis aperiatis, cum campanarum so-
nis admissis quoque interdictis, quæ causam
interdicti dederunt; modo isti non appro-
pinqvent Altari nec, veniant ad Offertorium,
ad Communionem, exclusis tamen excom-
municatis) *Matheus disp. 13.*

4409 Quod privilegium est de interdicto
est generali, minime de locali speciali, nec
personali, etiam generali; quia in his nihil
mutatum pure novo in *cap. Alma Mater*
interdicitur rigor juris antiqui de Bonifacio
XI. modo in Ecclesiis specialiter interdictis,
interdictus Eucharistia asseritur, solum licet
interdicti in hebdomada celebrare Missam pro
pulsatis Campanis, & ea reservanda
sunt.

Tempore interdicti possunt pulsari cam-
panæ ad eretandum populum pro salutatione
spiritu.

Interdicti possunt licitè ingredi
interdictum in orationis causa, dum modo tamen
divina Officia non celebrentur. Si super possunt
interdictum campanæ convocari ad concionem,
quæ correctionem induci valeant. *Matheu*
cap. 1. ag. 1. 12. num. 12. vnde num. 4357.

4410 2. *Prohibitio activa, & passiva.*
aliquorum Sacramentorum, excepto *Baptis-*
mo, & Confirmatione, quæ possunt solemniter
ministrari etiam ipsis interdictis, & in lo-
co interdicto, quia sunt sacramenta necessi-
tatis.

Sacr. Penitentia, quia pariter est necessita-
tis, ministrari potest similiter in quovis in-
terdicto etiam locali, & personali, ex-
ceptis illis, qui fuerunt causa culpabilis inter-
dicti, nisi prius satisfecerint.

Sacr. Eucharistia, tempore interdicti mini-
strari non potest, nisi in articulo mortis per
modum viatici; & cum debita solemnitate at-
que sine modo viatici, in probabili periculo
mortis videlicet in periculoso partu, &c. ut
in *n. 3357. Extrema unctio* omnino prohibe-
tur, seclufa extrema necessitate, in quam ori-
bundus alia sacramenta suscipere non posset.

Sacram. Ordinis, tempore interdicti nec po-
test licitè ministrari, nec recipi, *Matrimonium*
non suspenditur in loco interdicto, & inter
personas generaliter interdictas; bene verò so-
lemniter Benedictio sponzorum. At si ipsi sunt
culpabiles, & specialiter personaliter interdi-
cti non possunt licitè, bene autem validè ma-
trimonium contrahere, si sint continentes;
idque speciali titulo quæ scilicet ponunt obi-
eam gratiæ per Sacramentum recipienda: *v.*
numer. 3378. Phœbus lib. 4. tit. 17. numer.
10.

4411 3. *Prohibitio Ecclesiasticæ sepul-*
turæ; in qua comprehenduntur infantes, &
arabes. Exciipiuntur Clerici, qui in interdi-
cto locali si non inatim interdicti non sunt,
nec interdictionem violaverint, possunt cum si-
lencio sepeliri. *Busemb.*

4412 Qui violant interdictum, si sint laici
peccant mortaliter, recipiendo sacramenta
contra interdictum personale; autem violent
interdictum locale, audiendo. *v. gr. divina*
Officia.

